

Memo Meicirculaire 2022

Gemeente Diemen

INHOUD

Advies	2
Samenvatting	2
Leeswijzer	4
Toelichting mutaties Meicirculaire 2022	4
Uitgangspunten berekening	4
Tabel mutaties	4
Herijking gemeentefonds	6
Ontwikkeling Uitkeringsbasis	6
Accresontwikkeling	6
Afrekening BCF plafond	7
Opschalingskorting	7
Nominale ontwikkeling accres	7
Uitname Volkshuisvestingsfonds en Woningbouwimpuls	8
Hoeveelheidsverschillen en overige verschillen uitkeringsfactor	8
Taakmutaties	8
Inburgering: leerbaarheidstoets 2023 en verder	8
Participatie en Voogdij 18+: Loon- en prijsontwikkeling	8
Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord)	8
Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren	8
Energietoeslag	8
Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg	9
Jeugdzorg (coalitieakkoord)	9
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord)	9
Overige diverse kleine taakmutaties	9
Integratie- en Decentralisatieuitkeringen	10
Gezond in de Stad	10
Inburgering	10
Armoedebestrijding kinderen	10
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	10
Extra capaciteit BOA's	10
WOZ mutatie	11
3 D's Sociaal domein	11
Participatie	11
Voogdij 18+	11
Overige ontwikkelingen circulaire	12
Dak- en thuisloosheid	12
Vergoeding Oekraïne	12
Corona ontwikkelingen via gemeentefonds	12
Inkomstenderving	12
Meerkosten corona 2022 - Wmo 2015 en Jeugdwet	12
Corona ontwikkelingen via specifieke uitkering	13
Zwembaden en ijsbanen	13

ADVIES

- De financiële effecten voor 2022 te verwerken in de 3de kwartaalbrief 2022;
- De financiële effecten voor 2023 en verder te verwerken bij het opstellen van de (meerjaren)begroting 2023;
- Een afweging te maken hoe om te gaan met de 'structurele' correctie (suppletie-uitkering) vanaf 2026 vanuit het herverdeeffect;
- Kennis te nemen van de overige ontwikkelingen van deze circulaire/memo;
- De organisatie te informeren over de uitkomsten/memo.

SAMENVATTING

Het gemeentefonds is veruit de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten en dus van groot belang voor de financiële kaders voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2023 – 2026, maar ook voor de actualisatie van het huidige dienstjaar 2022.

De memo is gebaseerd op de uitwerking van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid, welke voor gemeenten is vertaald in de meicirculaire. De circulaire bevat ook informatie over de gevolgen voor gemeenten van de invoering van het nieuwe verdeelmodel per 1 januari 2023. Daarnaast zijn ook effecten vanuit het landelijke coalitieakkoord en de daaruit volgende Startnota verwerkt.

De belangrijkste mutaties als gevolg van de meicirculaire¹ worden samenvattend veroorzaakt door:

- Bijstelling van het accres op basis van de meest recente indexering;
- Herverdeling Algemene uitkering (incl. overheveling Integratie- / decentralisatie-uitkeringen);
- Tijdelijk schrappen opschalingskorting t/m 2025;
- Energietoeslag 2022;
- Extra incidentele middelen Jeugdzorg 2023;
- Uitname gelden welke via Specifieke uitkering beschikbaar komen (Woningbouwimpuls en Volkshuisvestingsfonds);
- Uitvoeringskosten klimaatakkoord;
- Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord)
- Onderschrijding BCF plafond welke ten gunste van gemeentefonds komt;
- Meerjarige actualisatie van de maatstaven met de grootste financiële impact.

Bovenstaande leidt samengevat tot in totaal de volgende mutaties in het gemeentefonds voor de (meerjaren) begroting 2022 – 2026:

	2022	2023	2024	2025	2026
Berekening beginstand decembercirculaire 2021	50.707	49.697	50.178	51.249	51.941
Mutatie meicirculaire (incl herverdeeffect)	3.011	5.973	7.422	8.309	3.607
Eindstand Meicirculaire 2022	53.719	55.670	57.600	59.558	55.548

Bijstelling accres (structureel)

Via de normeringssystematiek 'samen trap op en samen de trap af' wordt de algemene uitkering van het gemeentefonds geïndexeerd, ook wel het accres genoemd. In de meicirculaire 2022 zijn de accressen vanaf 2022 bijgewerkt. Voor alle jaren vanaf 2022 is sprake van een opwaartse bijstelling van het accres. De effecten van het accres in deze circulaire zijn fors van omvang. In de paragraaf met betrekking tot de accresontwikkeling wordt er nadere duiding gegeven en ook risico's benoemd.

¹ [Meicirculaire 2022](#)

Herijking gemeentefonds (structureel)

De herijking van het gemeentefonds is een omvangrijke operatie geweest en is nog niet afgerond. Nog niet alle bezwaren, welke er vanuit de koepelorganisaties en diverse rapporten zijn benoemd, zijn weggenomen. Toch is er besloten de invoering door te laten gaan per 1 januari 2023. De systemen zijn hier nog niet volledig op ingericht. De verschillen in deze memo worden verklaart ten opzichte van de decembercirculaire 2021. De effecten van aangepaste maatstaven (woningaantallen en inwonersaantallen) zoals voorgesteld in de Kadernota 2023 zijn hierin meegenomen.

Ten opzichte van de laatste voorlopige berekening van december 2021 op basis van peiljaar 2019, zijn er grote verschuivingen van de herverdeeleeffecten. Het nu opgenomen herverdeeleeffect is op basis van de stand per 1 januari 2023 en op basis van peiljaar 2022. Voor Diemen valt het herverdeeleeffect hierdoor nog nadeliger uit (van € 58,55 nadelig per inwoner naar € 116,58 nadelig per inwoner). Op dit moment is het niet moment hierop een goede analyse uit te voeren. Deze analyse zal (hopelijk) later wel mogelijk zijn. Dit is vooral afhankelijk van de beschikbare informatie die we van het Rijk ontvangen.

Voor de herverdeeleeffecten is een ingroepad van 3 jaar afgesproken. Voor gemeenten met een beperkte financiële draagkracht en een lage economische status is een afwijkend en gunstiger ingroepad ingevoerd. Diemen valt onder dit gunstiger ingroepad. Hiermee wordt voor de jaren 2023 t/m 2025 respectievelijk € 5, € 12,50 en € 22,50 per inwoner als maximaal effect negatief meegenomen. Dit wordt geregeld middels een suppletie-uitkering. Het Rijk neemt voorsnog de suppletie-uitkering structureel mee voor gemeenten, in afwachting van de gesprekken met de koepelorganisaties. Het is maar zeer de vraag of dit realistisch is, gezien de verwachting is dat het nieuwe verdeelmodel (al dan niet in aangepaste vorm) uiteindelijk toch volledig doorgevoerd zal worden. De suppletie-uitkering en daarmee het risico voor Diemen bedraagt in 2026 € 2,9 mln. Het is nu nog onduidelijk hoelang we deze suppletie-uitkering zullen ontvangen. Het Rijk zal hier in een zogenoemde 'Contourennota' meer duidelijkheid verschaffen. De contourennota is ten tijde van het opstellen van deze memo nog niet beschikbaar maar wordt voor het zomerreces verwacht. Zodra beschikbaar wordt deze meegenomen bij het opstellen van de begroting 2023.

Opschalingskorting (2023, 2024 en 2025)

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2025. Het kabinet heeft besloten deze kabinetsperiode voor zowel gemeenten als provincies de oploop van de opschalingskorting te schrappen voor de periode 2022 tot en met 2025.

Energietoeslag 2022 (incidenteel)

Door de stijgende prijzen voor energie, worden gemeenten in staat gesteld om voor de lage inkomsten, via categoriale bijzondere bijstand, huishoudens hiervoor te compenseren. Uitgangspunt hierbij zijn de huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum te compenseren voor een bedrag van € 800 per huishouden.

Extra inkomsten Jeugd 2022 (incidenteel)

De gemeenten krijgen in 2023 € 1.454 miljoen voor de compensatie van de tekorten binnen de Jeugdhulp. Dit is conform de reeks compensatiebedragen zoals opgenomen door de commissie van wijzen².

Uitname Woningbouwimpuls en Volkshuisvesting

In het landelijke Coalitieakkoord zijn middelen voor de Volkshuisvesting (4 x € 150 miljoen) en Woningbouw-impuls (4 x € 100 miljoen) opgenomen. Deze middelen worden voor de jaren 2023 tot en met 2025 onttrokken aan het voor die jaren gereserveerde accres. De uitkering zal plaatsvinden via afzonderlijke Specifieke uitkeringen (SPUKS), met bijbehorende verantwoordingvereisten welke via Single Information Single Audit (Sisa) bij de desbetreffende Jaarrekeningen meeloopt.

² [Financiële tabel Commissie van Wijzen](#)

Uitvoeringskosten klimaatakkoord (incidenteel)

Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Van de toekomstige uitvoeringsmiddelen wordt een deel naar voren gehaald om versnelling teweeg te brengen op dit onderwerp. Over de resterende middelen welke zijn opgenomen in het coalitieakkoord voor de uitvoeringskosten klimaatakkoord vinden nog overleggen plaats tussen diverse Koepel-organisaties.

Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (structureel vanaf 2025)

In het coalitieakkoord is opgenomen om voor Huishoudelijke hulp een eigen bijdrage te gaan invoeren. Deze hogere inkomsten uit Eigen bijdrage voor gemeenten leidt tot een verlaging van de algemene uitkering.

Onderschrijving BCF plafond (incidenteel)

De uitputting van het btw-compensatiefonds is lager dan eerder werd aangenomen. Het restant valt hiermee weer vrij ten gunste van het gemeentefonds.

Actualisatie maatstaven (structureel)

Enkele maatstaven, welke worden gebruikt voor de verdeling van het gemeentefonds naar gemeenten, zijn geactualiseerd op basis van de uitgangspunten zoals genoemd in de Kadernota 2023. Het gaat hier om de maatstaven met een grote financiële impact, zoals het aantal inwoners en woningen.

LEESWIJZER

Er zijn veel ontwikkelingen gaande op het gebied van gemeentelijke financiën en het gemeentefonds. De eventuele langere financiële gevolgen door Corona, de oorlog in de Oekraïne, de aanblijvende onzekerheid over de herijking van het gemeentefonds, de inbedding van het Coalitieakkoord en het vormgeven van de hervormingsagenda binnen de jeugdzorg maakt dat de berichtgeving van vandaag de volgende dag al weer aangevuld of toch weer anders is.

De informatie bij de meicirculaire is dan ook een momentopname en geeft een vertaling van voorjaarsnota van het Rijk³. Er is sprake van een bijstelling van de maatstaven voor 2022 en een eigen meerjarige prognose van de maatstaven met de grootste financiële impact. Daarnaast bevat de memo een actualisatie van de belangrijkste ontwikkelingen die op het moment van samenstelling bekend zijn.

Om deze reden wordt er bij deze memo een onderscheid gemaakt tussen ‘wat is nodig’ en ‘wat is zinvol om te weten’. Het onderdeel ‘wat is nodig’ is opgenomen onder het hoofdstuk Toelichting mutaties meicirculaire 2022 en het onderdeel ‘wat is zinvol’ onder het hoofdstuk ‘Overige ontwikkelingen’. Dit uitdrukkelijk met de opmerking dat de onderdelen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn om een totaalbeeld van de ontwikkelingen te kunnen hebben.

TOELICHTING MUTATIES MEICIRCULAIRE 2022

UITGANGSPUNTEN BEREKENING

De berekeningen zijn gemaakt op basis van de maatstaven in de laatst bekende specificatie nr. 2 per 18-2-2022 van het BZK. Deze zijn aangevuld met een meerjarige prognose van de belangrijkste maatstaven met de grootste financiële impact. Voor Diemen zijn dit:

- Actualisatie van de WOZ waardes;
- Ontwikkeling van het inwonersaantal;
- Prognose aantal woningen en huishoudens;
- Ontwikkeling van het aantal jongeren < 18 jaar.

TABEL MUTATIES

Onderstaand overzicht laat het verloop zien van de primitieve begroting 2022 naar de meicirculaire 2022. Alle tussentijdse mutaties zijn middels afzonderlijke memo's en besluitvorming reeds toegelicht en worden daarom als totaaleffect in de tabel opgenomen. De mutaties van de meicirculaire worden wel afzonderlijk weergegeven en in dit hoofdstuk per onderdeel verder toegelicht.

³ [Voorjaarsnota Rijk 2022](#)

(bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Berekening beginstand decembercirculaire 2021	50.707	49.697	50.178	51.249	51.941
Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis					
Hoeveelheidsverschillen door opnemen nieuwe en vervallen oude maatstaven		-255	-251	-290	-289
Subtotaal:		-255	-251	-290	-289
Overig					
Suppletie-uitkering Herverdeeeffect 2023		3.496	3.261	2.948	2.948
Herverdeeeffect bruto		-3.653	-3.653	-3.653	-3.653
Subtotaal herverdeeeffect BZK netto		-157	-392	-705	-705
Uitkeringsfactor, algemeen					
Accresontwikkeling in mei 2022 t/m 2027	1.592	3.872	6.420	8.187	4.462
Plafond BCF, onderschrijding in jaar 2021	190				
Opschalingskorting (lagere apparaatskosten), schrappen oploop		607	831	1.058	
Nominale ontwikkeling in de meicirculaire 2022 (verleggen basisjaar)		879	898	910	918
Nominale ontwikkeling in de meicirculaire 2022 vanaf 2023		1.454	765	-32	-577
Volkshuisvestingsfonds, uitname accres		-228	-234	-234	
Woningbouwimpuls, uitname accres		-152	-155	-158	
Overige ontwikkelingen uitkeringsfactor (oa afronding)	24	18	-62	14	-9
Subtotaal:	1.807	6.450	8.463	9.745	4.794
Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis					
Hoeveelheidsverschillen door actualisatie maatstaven	-631	-259	-269	-276	-1
Ontwikkeling uitkeringsbasis in meicirculaire 2022	-61				
Subtotaal:	-692	-259	-269	-276	-1
Taakmutaties					
Inburgering: leerbaarheidstoets		10	10	11	11
Participatie: loon- en prijsbijstelling 2022		4	4	4	4
Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling 2022		28	28	28	28
Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord)		-8	-11	-11	-12
Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren		9	9	10	10
Energietoeslag	1.513				
Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg	-13				
Jeugdzorg (coalitieakkoord)		1.478			
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord)				-66	-66
Overige verschillen	-1				
Subtotaal:	1.499	1.521	40	-25	-25
IU/DU/SU					
Gezond in de stad (DU)	9				
Inburgering (IU)	12				
Armoedebestrijding kinderen (DU)		11	11	11	11
Einde lening inburgeringsplicht	6				
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	231				
Extra capaciteit BOA's	34	34	34	34	34
Subtotaal:	292	45	45	45	45
VOZ					
VOZ-waarden mutaties	150	-365	-369	-373	-516
VOZ waardering en aanpassing rekentarieven 2023		493	508	523	538
Subtotaal:	150	128	139	150	23
Corona steunpakket					
Handhaving quarantaine (covid-19)	1				
Subtotaal:	1				
3 D's in het sociaal domein					
Participatie (IU)	-74				
Voogdij/18+ (IU)	29				
Subtotaal:	-44				
Stelposten					
Budget Jeugdzorg		-1.500	-353	-335	-235
Subtotaal:		-1.500	-353	-335	-235
Mutatie meicirculaire (incl herverdeeeffect)	3.011	5.973	7.422	8.309	3.607
Eindstand Meicirculaire 2022	53.719	55.670	57.600	59.558	55.548

Met ingang van 2023 is er een nieuwe verdeling van de algemene uitkering. Op 6 april zijn gemeenten hierover geïnformeerd⁴. De herverdeling is gebaseerd naar de stand van 1 januari 2023. Hierin zijn alle gebruikte maatstaven geactualiseerd, de laatste budgetontwikkelingen zijn meegenomen, inclusief de mutaties in deze circulaire en de gemeentelijke indeling per 2022 is meegenomen. In de nieuwe verdeling is tegelijkertijd de overheveling van de Integratie-uitkeringen Participatie (voor het onderdeel Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding), Voogdij 18+ en Inburgering meegenomen. De stand van de meicirculaire 2022 is voor gemeenten goed te berekenen en zijn ook in voorgaande tabel opgenomen. Deze eindstand staat niet ter discussie.

Herverdeeleffect

Dit ligt anders voor het exact kunnen bepalen van het herverdeeleffect als onderdeel van de mutatie van de decembercirculaire 2021 naar de stand van de huidige circulaire. Het Rijk heeft een berekening gemaakt van de gevolgen per gemeente. De verwachting zou zijn dat de uitkomsten van de meicirculaire 2022 ten opzichte van de decembercirculaire 2021 dit effect 1 op 1 laat zien. De praktijk blijkt weerbarstiger. Het feit dat er nieuwe maatstaven zijn opgenomen, bestaande maatstaven zijn komen te vervallen, de gewichten van maatstaven zijn aangepast, de uitkeringsfactor is aangepast en er een overheveling van integratie-uitkeringen is opgenomen maakt een 1 op 1 vergelijking tussen de oude en nieuwe stand op dit moment niet mogelijk. Daarnaast gaat het Rijk uit van een lopende prijs ontwikkeling, daar waar Diemen (en 75% van alle andere gemeenten) uitgaan van constante prijsontwikkeling. Ook onze externe partijen, welke ons met hun software helpen bij het maken van de cijfermatige analyses, geven aan dat een aansluiting op de herverdeeleffecten op dit moment niet is te maken.

Overwegende dat het Rijk vanuit alle data en modellen die zij ter beschikking hebben (en de gemeenten niet), maakt dat vooralsnog deze effecten als herverdeel effect worden meegenomen. De verschillen die ontstaan zijn betrokken bij de nominale ontwikkelingen 2022 vanaf 2023.

ONTWIKKELING UITKERINGSBASIS

ACCRESONTWIKKELING

Via de normeringssystematiek 'samen trap op en samen de trap af' wordt de algemene uitkering van het gemeentefonds geïndexeerd, ook wel het accres genoemd. In de Meicirculaire 2022 zijn de accresen vanaf 2022 bijgewerkt. Voor alle jaren vanaf 2022 is sprake van een forse opwaartse bijstelling van het accres. De accresen zijn hoger dan aangekondigd in de voorgaande circulaire en ook hoger dan aangekondigd in de startnota van het kabinet. In de jaren 2022 tot en met 2025 zijn de hogere accresen het gevolg van extra rijksuitgaven voor vennootschapsbelasting (Vpb), koppeling AOW aan stapsgewijze verhoging wettelijk minimumloon (WML), inkomensbelasting Box 3 en defensie-uitgaven. Ook is het accres opwaarts bijgesteld als gevolg van een hogere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen. Gezien de grote impact van het accres op deze circulaire wordt er in deze memo, anders dan te doen gebruikelijk omdat redelijk financieel technisch van aard is, extra duiding gegeven aan deze mutatie.

Het accres is te splitsen in een nominaal deel en een reëel deel. Het nominale deel betreft met name compensatie als gevolg van stijgingen door Loon- en prijsontwikkelingen, waardoor gemeenten in staat zijn hun taken te kunnen blijven bekostigen. Het reële deel betreft de compensatie voor de volume ontwikkeling en de uitkomst van de normeringssystematiek 'trap op/trap af'. Het reële deel is daarmee eigenlijk de netto koopkracht van de gemeente. Het Rijk begroot het accres op basis van lopende prijsontwikkeling. Dat wil zeggen dat de indexering meerjarig wordt meegenomen, dus op basis van het prijspeil van het lopende jaar. De gemeente begroot op constante prijs en daarmee meerjarig op het prijspeil van het huidige jaar, om zo de onzekerheid van de meerjarige indexering te elimineren.

⁴ [Kamerbrief over invoering nieuwe verdeling gemeentefonds](#)

Om van lopende prijs naar constante prijs te komen, moet de indexering gecorrigeerd worden. Dit is een complexe berekeningswijze. Het meest gangbaar is het om het lopend accres te corrigeren met het CBS prijsindex voor Bruto binnenlands product (BBP). De huidige indexering laat echter voor de jaren 2024 en verder een laag beeld zien (2,5%) waarmee het risico ontstaat dat de lopende prijs voor een te lage index wordt gecorrigeerd. Hiermee laat het reëel accres mogelijk een te hoog bedrag zien.

Om hier in het meerjarenperspectief van de begroting rekening mee te houden kan gekozen worden om een stelpost op te nemen voor toekomstige prijsindexering. Wij nemen dit mee bij het opstellen van de e begroting 2023.

Accres vanaf 2026

In de Startnota heeft het kabinet aangegeven dat het accres voor 2026 niet is berekend, maar is vastgezet op een plus van € 840 miljoen. Vanaf 2026 zal het gemeentefonds niet langer via de normeringssystematiek geïndexeerd worden. Er wordt ook geen volume-accres meer verstrekt, alleen nog maar een nominaal accres voor de loon- en prijsontwikkeling. Het loslaten van de normerings-systematiek (trap-op/trap-af) zorgt ervoor dat het accres vanaf 2026 fors lager gaat uitvallen. De minister erkent de onzekerheid die gemeenten hierdoor ervaren om te komen tot een sluitende begroting voor de jaren 2026 en verder. Daarom hebben de VNG, het IPO en de Unie van waterschappen afgesproken een traject tot opstellen van een contourennota in te richten. De verwachting is de eerste resultaten voor het zomerreces te kunnen delen. Met deze contourennota wordt beoogd duidelijkheid te geven over de hoofdrichting, zodat de verdere uitwerking van een toekomstbestendige en stabiele financieringssystematiek zorgvuldig kan worden ingevuld. De VNG heeft aangegeven te blijven aandringen bij het rijk op zo snel mogelijk duidelijkheid over de structurele financiën van gemeenten.

AFREKENING BCF PLAFOND

Het Btw-compensatiefonds (BCF) is opgericht om btw weg te nemen als factor in de afweging van decentrale overheden tussen uitbesteden en inbesteden (uitvoering door de eigen organisatie). Voor marktpartijen is er zo een eerlijke kans om bij gemeenten en provincies 'binnen te komen'. Decentrale overheden kunnen betaalde btw terugvragen bij het compensatiefonds. Dit compensatiefonds wordt gevoed door een verlaging van het gemeentefonds. Afgesproken is dat wanneer er meer of minder aanspraak wordt gemaakt op dit compensatiefonds, eventuele middelen aanvullend worden onttrokken dan wel terugvloeien naar het gemeentefonds. In 2022 is (wederom) de verwachting dat er een onderbesteding gaat plaatsvinden. Hiermee vloeit een deel dus weer terug ten gunste van het gemeentefonds.

OPSCHALINGSKORTING

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2025. Deze opschalingskorting was opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten kunnen besparen (100.000+ gemeenten). Er kan dan efficiënter worden gewerkt waardoor er minder geld naar het Gemeentefonds toe hoeft (opschalingskorting). Het kabinet heeft besloten deze kabinetsperiode voor zowel gemeenten als provincies de oploop van de opschalingskorting te schrappen voor de periode 2022 tot en met 2025. Voor 2022 was de oploop van de opschalingskorting voor gemeenten al geschrapt. Vooralsnog komt de volledige opschalingskorting (ad. € 975 mln.) in 2026 weer in volle omvang terug in het gemeentefonds. Voor Diemen is dat ongeveer € 1 miljoen.

NOMINALE ONTWIKKELING ACCRES

Omdat de gemeente raamt tegen constante prijs met een eenmalige index voor 2023, wordt de lopende prijsindex vanaf 2024 gecorrigeerd, waardoor de uitkering ook lager wordt. Daarnaast zijn, zoals bij het onderdeel over Herijking gemeentefonds staat aangegeven, de overige effecten van de herverdeling gemeentefonds in deze post betrokken, omdat een exacte uitsplitsing niet meer is te maken.

UITNAME VOLKSHUISVESTINGSFONDS EN WONINGBOUWIMPULS

In het Coalitieakkoord zijn middelen voor de Volkshuisvesting (4 x € 150 miljoen) en Woningbouw-impuls (4 x € 100 miljoen) opgenomen. Deze middelen worden voor de jaren 2023 tot en met 2025 onttrokken aan het voor die jaren gereserveerde accres. De uitkering zal plaatsvinden via afzonderlijke Specifieke uitkeringen (SPUKS), met bijbehorende verantwoordingvereisten welke via Single Information Single Audit (Sisa) bij de desbetreffende Jaarrekeningen meeloopt. De bestaande regeling met betrekking woningbouwimpuls en het volkshuisvestingsfonds worden hiermee gecontinueerd.

HOEEVEELHEIDSVerschillen EN OVERIGE Verschillen UITKERINGSFACTOR

Aan de hand van de laatste specificatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) en de aangeleverde maatstaven zijn een aantal maatstaven geactualiseerd of definitief bekend geworden.

TAAKMUTATIES

INBURGERING: LEERBAARHEIDSTOETS 2023 EN VERDER

De leerbaarheidstoets is onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. De leerbaarheidstoets heeft als doel om inzicht te geven in het niveau van de Nederlandse taal dat een inburgerings-plichtige kan bereiken gedurende de inburgeringstermijn. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding bij de afname van de leerbaarheidstoets. Het bedrag voor 2022 wordt nog meegenomen in de afzonderlijke Integratie-uitkering.

PARTICIPATIE EN VOOGDIJ 18+: LOON- EN PRIJSONTWIKKELING

In de nieuwe verdeling van de algemene uitkering is de overheveling van de Integratie-uitkeringen Participatie (voor het onderdeel Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding), Voogdij 18+ en Inburgering meegenomen. Voor 2022 wordt er enkel nog structureel loon- en prijsontwikkeling toegevoegd. Vanaf 2023 loopt deze mee in de reguliere berekening van de algemene uitkering, waardoor deze meeloopt als onderdeel van het accres. Hierin is ook het nieuwe woonplaatsbeginsel meegenomen.

VALPREVENTIE BIJ OUDEREN (COALITIEAKKOORD)

Het kabinet heeft valpreventie, als kostenbesparende preventiemaatregel, in het Coalitieakkoord opgenomen. Valpreventie draagt bij aan gezond ouder worden en leidt tot netto besparing. Er dient geïnvesteerd te worden in het opschalen van beweegprogramma's, het uitvoeren van de multifactoriële interventie en de organisatie van opsporing en screening. De maatregelen die nodig zijn voor implementatie worden komende periode met alle relevante stakeholders, zo ook de gemeenten, uitgewerkt.

VERSTERKING DIENSTVERLENING GEMEENTEN: SYSTEEMLEREN

In de reactie van het kabinet van 15 januari 2021 op het rapport Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK)⁵ is toegelicht dat naast de hersteloperatie voor getroffen ouders en kinderen, ook maatregelen nodig zijn die structureel tot brede verbeteringen in beleid en uitvoering moeten leiden. Onderdeel hiervan is het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. Het kabinet heeft besloten voor het versterken van de dienstverlening bij gemeenten en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities voor de periode tot en met 2027 extra middelen beschikbaar te stellen. Deze bedragen zijn reeds verwerkt in de decembercirculaire 2021. In deze circulaire worden aanvullende middelen toegevoegd.

ENERGIETOESLAG

Gemeenten krijgen de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen⁶. Voor de uitvoering en de verstrekking (€ 800 per huishouden) van de eenmalige aanvullende

⁵ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35510-4.html>

⁶ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/kst-36057-5>

tegemoetkoming – aan huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum- heeft het kabinet in maart 2022 een eenmalig budget van € 679 miljoen beschikbaar gesteld. In de voorjaarsbesluitvorming is een aanvullend bedrag van € 175 miljoen beschikbaar gesteld, waardoor het totaal beschikbare bedrag uitkomt op € 854 miljoen. Deze middelen zijn via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekt.

JEUGDHULP: SUBSIDIEREGELING CONTINUÏTEITSREGELING CRUCIALE JEUGDZORG

Voor het borgen van continuïteit van cruciale jeugdhulp is per 1 januari 2020 een subsidieregeling van kracht⁷. De regeling is verlengd naar 2022. De subsidieregeling wordt bekostigd vanuit een onttrekking uit de algemene uitkering en derhalve gekort in 2022.

JEUGDZORG (COALITIEAKKOORD)

De gemeenten krijgen in 2023 € 1.454 miljoen voor de compensatie van de tekorten binnen de Jeugdhulp. Dit is conform de reeks compensatiebedragen zoals opgenomen door de commissie van wijzen⁸. De compensatie en de kortingen maken onderdeel uit van de hervormingsagenda Jeugd. Om de hervormingsagenda te bekostigen wordt eerst een bedrag van € 9 miljoen van dit bedrag afgehaald. Het kabinet gaat de komende tijd met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over deze Hervormingsagenda Jeugd, die moet bestaan uit een combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd⁹. Door het definitief worden van de compensatie 2023 kan de eerder opgenomen stelpost van € 1,5 mln. komen te vervallen. Vooralsnog blijft voor de jaren 2024 en verder de eerdere werkwijze in stand van het maximaal 75% opnemen van de bedragen zoals opgenomen in de tabel van de Commissie van Wijzen, conform de afspraken met de toezichthouder¹⁰. Wel zijn de bedragen gecorrigeerd als gevolg van herverdeeleffecten.

EIGEN BIJDRAGE HUISHOUDELIJKE HULP (COALITIEAKKOORD)

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. De maatregel vraagt een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2025 is gesteld. De aanpassing dient vanaf 2025 te leiden tot een taakstellende besparing van € 95 miljoen. De algemene uitkering wordt vanaf 2025 met dit bedrag verlaagd. Eventueel kan voor de verlaging een inkomstenpost binnen de WMO op te nemen, zodat deze budgetneutraal doorwerkt in de begroting.

OVERIGE DIVERSE KLEINE TAAKMUTATIES

Daarnaast zijn er diverse overige kleine taakmutaties < € 10.000 en worden derhalve niet verder toegelicht. Een eventuele inhoudelijke toelichting staat vermeld in hoofdstuk 2.2 van de meicirculaire 2022. De bedragen per onderwerp staan in onderstaande tabel aangegeven:

	2022	2023	2024	2025	2026
Overgangsrecht levenslang					1
Toezicht en handhaving voor EPBD III	3				
Prenataal huisbezoek	-4				
	-1	0	0	0	1

⁷ [Continuïteit cruciale jeugdzorg](#)

⁸ [Financiële tabel Commissie van Wijzen](#)

⁹ [Kamerbrief hervormingen jeugdzorg 13 mei 2022](#)

¹⁰ [Afspraken stelpost Jeugd](#)

GEZOND IN DE STAD

Het programma geeft de geselecteerde gemeenten extra ruimte om de gezondheid van mensen in een lage sociaaleconomische positie structureel en duurzaam te verbeteren.

INBURGERING

De integratie-uitkering (IU) inburgering is zoals aangekondigd in de meicirculaire van 2021 vanaf 2023 overgeheveld naar de algemene uitkering. Echter, in 2022 is deze nog als afzonderlijke IU aanwezig en wordt verhoogd met de leefbaarheidstoets. De leefbaarheidstoets is onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. De leefbaarheidstoets heeft als doel om inzicht te geven in het niveau van de Nederlandse taal dat een inburgerings-plichtige kan bereiken gedurende de inburgeringstermijn. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding bij de afname van de leefbaarheidstoets.

ARMOEDEBESTRIJDING KINDEREN

Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor de gelden met betrekking tot armoedebestrijding. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede. De verdeling over de gemeenten voor 2023 en verder is gebaseerd op gegevens over het jaar 2019.

UITVOERINGSKOSTEN KLIMAATAKKOORD

Budget 2022

Voor gemeenten is € 40 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoeringstaken van het Klimaatakkoord^{11,12}. Deze middelen zijn bedoeld als overbruggingsbudget om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten.

Het vorige kabinet heeft in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en Regionale Energie Strategie (RES). Dit om te voorkomen dat de uitvoering van het Klimaatakkoord stil komt te vallen. Van deze € 72,5 miljoen is € 40 miljoen bestemd voor uitvoeringskosten gemeenten.

Deze middelen zijn bedoeld als overbruggingsbudget om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Het budget kan onder meer worden ingezet voor het opstellen van transitievisies warmte en uitvoeringsplannen (wijkgerichte aanpak), de uitrol van laadpalen en ruimtelijke processen ten behoeve van duurzame energie.

Budget 2023-2030

In het coalitieakkoord is een aanzienlijk groter budget ter beschikking gesteld voor de jaren 2023-2030¹³. Over de verdeling hiervan is de VNG in gesprek met het rijk. Ook zijn we in gesprek met het rijk om een deel van deze middelen naar voren te halen zodat het totaalbedrag aan uitvoeringsmiddelen voor 2022 wordt opgehoogd. Daarover hopen we u spoedig te informeren.

EXTRA CAPACITEIT BOA'S

De Tweede Kamer heeft d.d. 23 september 2021 de motie Hermans c.s. aangenomen¹⁴. Met deze motie, waarmee structureel € 200 miljoen is vrijgemaakt voor handhaving en veiligheid, is onder meer aan het kabinet de opdracht meegegeven om de capaciteit van (wijk)agenten en BOA's in de openbare ruimte te vergroten. Van dit bedrag wordt structureel € 25 miljoen voor de BOA's beschikbaar gesteld.

¹¹ [Klimaatakkoord](#)

¹² [Het Klimaatakkoord: Een overzicht](#) (It's Public)

¹³ [Gelden klimaatakkoord](#)

¹⁴ [Motie Hermans](#)

In de brief van d.d. 12 november 2021 aan de Tweede Kamer¹⁵ heeft de minister van Justitie en Veiligheid (JenV) aangegeven op welke wijze hij deze € 25 miljoen wil inzetten. Naast onder meer € 5,5 miljoen voor de groene BOA en een bedrag voor de verdere professionalisering en een veilige taakuitvoering van de BOA's in alle domeinen, wordt € 13 miljoen vrijgemaakt voor de capaciteit van BOA's in de openbare ruimte. De € 13 miljoen loopt via het gemeentefonds, het resterende bedrag niet. In deze circulaire wordt dus het structurele deel van de € 13 miljoen verdeeld.

WOZ MUTATIE

Er is een bijzondere maatstaf welke in de algemene uitkering wordt gehanteerd, namelijk de WOZ-maatstaf. Deze maatstaf leidt namelijk tot een korting voor de gemeente op de inkomsten uit de algemene uitkering. Het Rijk gaat er namelijk vanuit dat gemeenten onroerend zaak belasting (ozb) heffen om zelf inkomsten te genereren. De ozb wordt geheven door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met een eigen (door de Raad vastgesteld) tarief. Uitgangspunt welke het Rijk hanteert, kijkend naar draagkracht, is: hoe hoger de WOZ waarde, des te meer een gemeente in staat is om zelfstandig inkomsten te genereren. Met andere woorden, in een gemeente met veel dure woningen is er meer draagkracht om ozb-inkomsten te genereren dan in een gemeente met veel goedkope woningen.

Een maatstaf mag niet beïnvloedbaar zijn. Om die reden is er voor gekozen om niet de werkelijke ozb opbrengst van een gemeente als maatstaf voor de korting te hanteren (immers het tarief is beïnvloedbaar), maar hiervoor de WOZ waarde, vermenigvuldigd met een landelijk gemiddeld tarief (het rekentarief), te hanteren. Omdat de maatstaf tot een korting leidt, betekent bovenstaande dat een gemeente met een hoge WOZ waarde meer gekort wordt dan een gemeente met een lage WOZ waarde. Dit sluit aan bij het doel van de verdeling van het gemeentefonds, namelijk: "Elke gemeente is, gezien haar structurele omstandigheden, (globaal) in staat om, bij gelijke belastingdruk, een gelijkwaardig niveau van voorzieningen te realiseren"¹⁶.

In de meicirculaire zijn de nieuwe landelijke rekentarieven bijgesteld voor woningen en niet-woningen. De rekentarieven worden aangepast om de gemiddelde prijsstijging te elimineren. Daarnaast is er voor Diemen ook een inschatting gemaakt van de gemiddelde prijsontwikkeling van woningen en niet-woningen en de nieuwe woningbouwprognose is verwerkt.

3 D'S SOCIAAL DOMEIN

PARTICIPATIE

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt door de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2022 (€ 66,595 miljoen in 2022, aflopend naar € 57,921 miljoen structureel).

De verdeling van de bedragen per gemeente wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standaardenheden (SE) per betalende gemeente) zoals die bekend is uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats.

VOOGDIJ 18+

De Integratie-uitkering Voogdij 18+ is grotendeels overgeheveld naar de algemene uitkering. Wel heeft er voor 2022 nog een compensatie plaatsgevonden voor Loon- en prijsontwikkeling plaatsgevonden.

De bedragen voor 2022 zijn nog gebaseerd op het historisch gebruik, terwijl in 2022 al wel over is gegaan. Dit zorgt er voor dat verdeling van de inkomsten mogelijk niet aansluiten met de kosten die worden gemaakt door onderbreking van de financieringssysteem. Hiervoor is een compensatieregeling

¹⁵ [Voortgangsbrief boa's 12 november, pagina 3](#)

¹⁶ M.A. Allers 2010 https://www.coelo.nl/images/rapporten/Verevening_conform_het_derde_aspiratieniveau.pdf

ontwikkeld welke is opengesteld van 1 juni 2022 tot 1 oktober 2022. De compensatie wordt bij de decembercirculaire uitgekeerd.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN CIRCULAIRE

DAK- EN THUISLOOSHEID

Het kabinet zet in op het voorkomen van dakloosheid, om- en afbouw van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen. Hiervoor wordt structureel € 61,9 miljoen beschikbaar gesteld aan de centrumgemeenten. Amsterdam is de centrumgemeenten voor onze regio en ontvangt hiervoor een bedrag van bijna € 10,5 mln.

VERGOEDING OEKRAÏNE

Gemeenten zorgen voor opvangplekken voor ontheemden als gevolg van de oorlog in de Oekraïne. Hierbij worden kosten gemaakt als gevolg van inrichting van (nood)opvang, alsmede het verschaffen van vergoedingen in de vorm van 'leefgeld'. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd door middel van een specifieke uitkering en dus niet via het gemeentefonds. Wanneer blijkt dat de normbedragen te laag zijn, worden deze opwaarts bijgesteld. Uitgangspunt van het Rijk is dat gemeenten er als gevolg van de opvang van ontheemden niet slechter voor komen te staan¹⁷.

Naast de opvang worden gemeenten ook geconfronteerd met hogere kosten binnen de reguliere taken. Ook hiervoor worden middelen beschikbaar gesteld¹⁸. Het gaat hierbij onder andere om:

- Tijdelijke Onderwijshuisvesting -> Specifieke uitkering;
- Leerlingenvervoer -> Decentralisatie uitkering gemeentefonds;
- Jeugdwet, Wmo, Rijksvaccinatie, Prenataal huisbezoek, JGZ -> Decembercirculaire 2022

CORONA ONTWIKKELINGEN VIA GEMEENTEFONDS

INKOMSTENDERVING

De gemeenten ontvangen van het Rijk compensatie voor de gederfde inkomsten van 2021 op basis van het verschil tussen begrote inkomsten 2021 (gegevens begroting) en gerealiseerde inkomsten 2021 (gegevens jaarrekening). De compensatie zal, net als bij de inkomstenderving 2020, worden berekend voor drie groepen van inkomsten:

- 1) belastingen,
- 2) leges (marktgeden, havengelden, leges burgerzaken) en
- 3) evenementenleges.

Het Rijk zal, zodra de eerste jaarrekeningen van de gemeenten bekend zijn (naar verwachting medio juli) starten met het in beeld brengen van de derving per gemeente. De uitkomst van de derving zal ter verificatie aan de gemeente worden voorgelegd. De gemeenten ontvangen na afronding van het verificatieproces een voorlopige indicatie van de compensatie. Het streven is dat voor alle gemeenten de definitieve hoogte van de compensatiebedragen in het najaar bekend is en om deze bedragen vervolgens in december 2022 aan gemeenten uit te keren.

MEERKOSTEN CORONA 2022 - WMO 2015 EN JEUGDWET

In de voorjaarsnota 2022 heeft het kabinet een eerste raming van de omvang van de meerkosten in het sociaal domein opgenomen (€ 73 miljoen). Hiermee onderschrijft het Rijk de afspraak over de meerkosten nogmaals. Deze raming is gebaseerd op de compensatie die in 2020 en 2021 is uitgekeerd.

¹⁷ [Vergoeding leefgeld](#)

¹⁸ [Verzamelbrief opvang ontheemden Oekraïne](#)

In de raming is rekening gehouden met het effect van vaccinaties en het afschalen van een deel van de maatregelen vanaf de zomer. Dit budget is indicatief en wordt nog niet als voorschot aan gemeenten uitgekeerd. Dit ter voorkoming van verdeelproblemen bij het definitief vaststellen van de compensatie.

De raming wordt, volgens afspraak, geactualiseerd in de najaarsnota, nadat onderzoek naar de omvang van de meerkosten heeft plaatsgevonden om tot een betrouwbare raming te komen voor de meerkosten in 2022. Op basis van die definitieve raming wordt de omvang van de compensatie vastgesteld en bij decembercirculaire 2022 uitgekeerd aan gemeenten.

CORONA ONTWIKKELINGEN VIA SPECIFIEKE UITKERING

ZWEMBADEN EN IJSBANEN

Voor de derde ronde van de specifieke uitkering voor coronaschade van ijsbanen en zwembaden in november en december 2021 en de vierde ronde voor de schade in januari 2022 is samen € 46 miljoen beschikbaar.

Minister Helder van Langdurige Zorg en Sport heeft nu besloten dat er twee aparte compensaties komen, voor (derde ronde) november en december 2021 en (vierde ronde) januari 2022.

Als de gemeenten meer schadecompensatie aanvragen, dan worden alle aanvragen voor een gelijk percentage gecompenseerd. Wanneer gemeenten na bezwaar een hogere specifieke uitkering krijgen, gaat dat niet ten koste van het bedrag van de andere gemeenten, maar wordt het budget van € 46 miljoen alsnog verhoogd.

Gemeenten kunnen een aanvraag indienen van maandag 15 augustus 2022 tot en met zondag 18 september 2022. Maar de minister kan 'onthefing of vrijstelling' verlenen van deze aanvraagtermijn. Het is de bedoeling dat de gemeente de aanvraag voor beide periodes tegelijk indienen. Gemeenten kunnen vragen hierover stellen via spuk-ijz@minvws.nl